

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

Kodi i lëndës: INF 430
Lënda: Farmakologji klinike

PROGRAMI I LËNDËS: Farmakologji klinike									
Titullari i lëndës:		Majlinda Zahaj <i>Dr në Shkenca Paraklinike.</i> _____							
Ngarkesa:	Kredite	Orë mësimi në auditor						Studim individual	Totali
	5 ECTS	Leksion	Seminar	Lab	Praktikë	Projekte	Total		
	5 ECTS	30	15	0	0	5	50	75	125
Tipologjia e lëndës		Lëndë ndërdisiplinore / Integruese							
Viti akademik /Semestri kur zhvillohet lënda		Viti I, Semestri I							
Lloji i lëndës		E detyruar							
Programi i studimit		Master Profesional në Infermieri Kirurgjikale							
Kodi i lëndës		INF 430							
Adresa elektronik e titullarit / pedagogut të lëndës		majlinda.zahaj@univlora.edu.al							

PËRMBLEDHJE DHE REZULTATET E TË NXËNIT

Përshkrimi i lëndës	Në këtë modul studentët do të marrin njohuri të avancuara në fushën e farmakologjisë, duke e trajtuar administrimin e medikamenteve sipas rasteve klinike të grupeve të ndryshme të sëmundjeve.
Objektivat e lëndës	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Të hartojnë planet e kujdesit infermior gjatë terapisë së sëmundjeve të ndryshme. ☞ Të bëjnë diferencimin e trajtimit midis rasteve klinike të ndryshme të të njëjtës sëmundje. ☞ Të përzgjedhin kujdesin e duhur në rastet klinike me disa sëmundje njëkohësisht. ☞ Të kenë njohuritë e nevojshme për ndërveprimet e medikamenteve dhe të jenë pjesë aktive e farmakovigjilencës. ☞ Të jenë në gjendje të zbatojnë në praktikën klinike konceptet e farmakoekonomisë. ☞ Të kenë njohuri për strategjitë moderne të menaxhimit të integruar të pacientëve. ☞ Të aftësohen për një analizë kritike të kërkimit në fushën e farmakologjisë klinike. ☞ Të formojnë shprehje për të gjykuar në mënyrë të pavarur modelet ekzistuese dhe të sugjerojnë rekomandime për ndërhyrje në sistem.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
 FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
 DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

Rezultatet e pritshme	<p>Në përfundim të kursit studentët do të jenë në gjendje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Të hartojnë planet e trajtimit të sëmundjeve të ndryshme. ☞ Të bëjnë diferencimin e trajtimit midis rasteve klinike të ndryshme të të njëjtës sëmundje. ☞ Të për zgjedhin trajtimin e duhur në rastet klinike me disa sëmundje njëkohësisht. ☞ Të kenë njohuri për strategjitë moderne të menaxhimit të integruar të pacientëve. ☞ Të aftësohen për një analizë kritike të kërkimit në fushën e farmakologjisë klinike. ☞ Të formojnë shprehje për të gjykuar në mënyrë të pavarur modelet ekzistuese dhe të sugjerojnë rekomandime për ndërhyrje në sistem
------------------------------	---

KONCEPTET THEMELORE

1. Farmakologjia klinike është një lëndë në të cilën studentët marrin njohuri të avancuara në fushën e farmakologjisë, duke e trajtuar administrimin e medikamenteve sipas rasteve klinike të grupeve të ndryshme të sëmundjeve.
2. Njohuritë e marra do t'i ndihmojnë ata të bëjnë diferencimin e trajtimit midis rasteve klinike të ndryshme të të njëjtës sëmundje.
3. Infermieri i ditëve të sotme duhet të jetë i përgatitur për formimin e shprehive dhe gjykimit në mënyrë të pavarur të modeleve ekzistuese dhe të sugjerojë rekomandime për ndërhyrje në sistem.

Java	TEMAT E LËNDËS	Literatura referuese	Forma e mësimdhënies
I	<p>Tema 1 - Njohja me programin dhe kërkesat e lëndës. <i>Studenti do të njihet me gjithçka që përfshin programin i kësaj lënde.</i></p> <p>Tema 2 - Aspekte të përgjithshme të farmakologjisë klinike. <i>Farmakologjia klinike është një konceptim ndërdisiplinor që harmonizon dhe konkretizon vlerat e farmakologjisë klasike, farmakoterapisë, aspektin ekonomik dhe logjistik, duke i aplikuar ato në specifikën e praktikës klinike.</i></p> <p>Seminar: Përcaktim i temave dhe kërkesave të projekteve të kursit.</p>	(1)fq.5-9	<p>Leksion 1 orë</p> <p>Leksion 1 orë</p> <p>Seminar 1 orë</p>
II	<p>Tema 3 - Farmakoekonomia dhe vlerësimi ABC. Objektivat e politikës për barnat. <i>Njohja me farmakoekonominë si një disiplinë specifike, dhe objektivat e politikës për barnat.</i></p> <p>Tema 4 - Bioekuivalenca. Farmakovigjilenca. <i>Njohja me bioekuivalenca dhe farmakovigjilenca</i></p> <p>Seminar: Dozimi i medikamenteve.</p>	(1)fq.18-30 (1)fq.37-47	<p>Leksion 1 orë</p> <p>Leksion 1 orë</p> <p>Seminar 1 orë</p>
III	<p>Tema 5 - Konceptet bazë të farmakokinetikës së barit. <i>Çdo formë farmaceutike veç lëndës vepruese ka edhe lëndët mbushëse që përcaktojnë formën farmaceutike. Bari jepet në rrugë të ndryshme, ku secila ka karakteristikat e veta.</i></p> <p>Tema 6 - Trajtimi i inflamacionit dhe dhimbjes. Trajtimi i etheve, konvulsionet febrile. Efektet anësore të AIJS. <i>Njohja me barnat që përdoren për trajtimin e inflamacionit dhe dhimbjes, etheve, konvulsioneve febrile dhe efekteve anësore të AIJS.</i></p> <p>Seminar: Klasifikimi i medikamenteve. Aspekte të përgjithshme të farmakologjisë klinike.</p>	(1)fq.56-60 (1)fq.62-76	<p>Leksion 1 orë</p> <p>Leksion 1 orë</p> <p>Seminar 1 orë</p>

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

Java	TEMAT E LËNDËS	Literatura referuese	Forma e mësimdhënies
IV	Tema 7- Farmakologjia klinike e aspirinës, acetaminofenit, analginës, indometacinës, diklofenakut <i>Njohja me efektet farmakologjike të aspirinës, acetaminofenit, analginës, indometacinës, diklofenakut</i>	⁽¹⁾ fq.82-105	Leksion 1 orë
	Tema 8 - Analgjezikët e grupit të Opiumit dhe antagonistët e tyre. <i>Njohja me analgjezikët e grupit të Opiumit dhe antagonistët e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.109-131	Leksion 1 orë
	Seminar : Farmakologjia klinike e AIJS.		Seminar 1 orë
V	Tema 9 - Aspektet klinike të trajtimit farmakologjik të sindromeve algjike. <i>Çfarë ndodh me trajtimin farmakologjik të sindromeve algjike dhe cilat janë aspektet klinike të këtij trajtimi.</i>	⁽¹⁾ fq.147-152	Leksion 1 orë
	Tema 10 - Terapia fibrinolitike. <i>Barnat fibrinolitike përdoren për të lizuar trombet, por cilat janë efektet e kësaj terapie.</i>	⁽¹⁾ fq.177-179	Leksion 1 orë
	Seminar: Përdorimet e analgjezikëve të grupit të opiumit dhe antagonistëve të tyre.		Seminar 1 orë
VI.	Tema 11- Tromboza e venave të thella.Sëmundja cerebro-vaskulare. <i>Trajtimi dhe parandalimi i trombozës së venave të thella, njohja me të. AVC është pasoja kryesore e sëmundjes cerebro-vaskulare.</i>	⁽¹⁾ fq.195-203	Leksion 1 orë
	Tema 12 - Farmakologjia klinike e diuretikëve. <i>Njohja me aspektet klinike të diuretikëve dhe efektet e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.208-216	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me sëmundje të enëve të gjakut.		Seminar 1 orë
VII.	Tema 13 - Aspektet klinike të mjekimit të aritmive. <i>Njohja me mjekimin që përdoret në të gjitha llojet e aritmive, dhe cilat janë efektet e këtij mjekimi.</i>	⁽¹⁾ fq.217-228	Leksion 1 orë
	Tema 14 - Farmakologjia klinike e ACE-I. <i>Cilët janë ACE-I, si klasifikohen sipas strukturës dhe cila është farmakologjia klinike e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.231-242	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me aritmi.		Seminar 1 orë
VIII.	Tema 15. Barnat që përdoren në mjekimin e insuficiencës kardiake. <i>Insuficienca kardiake është një ulje e funksionit pompë të miokardit.Barnat që përdoren në trajtimin e kësaj patologjie kanë efekte të shumta.</i>	⁽¹⁾ fq.243-261	Leksion 1 orë
	Tema 16. Mjekimi i dislipidemive. <i>Dislipidemia është një nga faktorët madhorë të rrezikut për sëmundjet kardiovaskulare. Mjekimi është kompleks, rregullimi i dietës, aktivitetit fizik dhe medikamentoz.</i>	⁽¹⁾ fq.270-287	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me insuficiencë kardiake.		Seminar 1 orë

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

Java	TEMAT E LËNDËS	Literatura referuese	Forma e mësimdhënies
IX.	Tema 17. Hipertensioni arterial. <i>Qëllimi i terapisë së HTA është përcaktimi i natyrës së tij, i shkallës së tij dhe i faktorëve të tjerë rrishtës. Trajtimi medikamentoz është një element shumë i rëndësishëm.</i>	⁽¹⁾ fq.288-295	Leksion 1 orë
	Tema 18. Farmakologjia e barnave antiiskemik. <i>Njohja me barnat antiiskemike dhe efektet e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.304-320	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me HTA, angina pectoris dhe IM.		Seminar 1 orë
X.	Tema 19. Farmakologjia e aparatit tretës. Barnat që përdoren në ulcerën peptike. <i>Njohja me barnat që ndikojnë në funksionimin e aparatit tretës dhe grupimi i tyre sipas përdorimit terapeutik.</i>	⁽¹⁾ fq.332-342	Leksion 1 orë
	Tema 20. Barnat që ndikojnë në peristaltikën e stomakut dhe zorrëve. <i>Njohja me barnat që ndikojnë në peristaltikën e stomakut dhe zorrëve.</i>	⁽¹⁾ fq.347-349	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me ulçer peptike.		Seminar 1 orë
XI.	Tema 21. Trajtimi i sëmundjeve inflamatore të zorrës. Gurët biliarë. Rregullimi farmakologjik i të vjellave. <i>Njohja me të gjitha llojet e barnave që përdoren në sëmundjet inflamatore të zorrëve, në rastin e pranisë së gurëve në rrugët biliare dhe në menaxhimin e të vjellave.</i>	⁽¹⁾ fq.360-375	Leksion 1 orë
	Tema 22. Farmakologjia klinike e sëmundjeve të SNQ (Parkinsoni, epilepsia, pagjumësia) <i>Njohja me të gjitha llojet e barnave që përdoren në sëmundjet e SNQ.</i>	⁽¹⁾ fq.386-396	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me sëmundje të tjera të traktit tretës.		Seminar 1 orë
XII	Tema 23. Farmakologjia klinike e sëmundjeve të SNQ (problemet psikiatrike) <i>Njohja me të gjitha llojet e barnave që përdoren në problemet e bdryshme psikiatrike</i>	⁽¹⁾ fq.397-409	Leksion 1 orë
	Tema 24. Farmakologjia klinike e sistemit respirator. <i>Patologjitë e sistemit respirator dhe barnat që përdoren në trajtimin e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.410-416	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me sëmundje neurologjike dhe psikiatrike.		Seminar 1 orë
XIII	Tema 25. Farmakologjia klinike e sëmundjeve endokrine. <i>Patologjitë e sistemit endokrin dhe barnat që përdoren në trajtimin e tyre.</i>	⁽¹⁾ fq.417-426	Leksion 1 orë
	Tema 26. Farmakologjia klinike e përdorimit të antibiotikëve. <i>Njohja me llojet e ndryshme të antibiotikëve dhe efekte të tyre në organizëm.</i>	⁽¹⁾ fq.428-441	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me sëmundje		Seminar 1 orë

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

Java	TEMAT E LËNDËS	Literatura referuese	Forma e mësimdhënies
XIV	Tema 27. Farmakologjia klinike e përdorimit të antibiotikëve. <i>Njohja me llojet e ndryshme të antibiotikëve dhe efekte e tyre në organizëm.</i>	⁽¹⁾ fq. 441-450	Leksion 1 orë
	Tema 28. Farmakologjia klinike e kimioterapeutikëve antikanceroz. <i>Cilët janë kimioterapeutikët antikanceroz dhe çfarë efekti kanë ata në organizmin e njeriut.</i>	⁽¹⁾ fq.451-467	Leksion 1 orë
	Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me infeksione bakteriale,virale,mykotike,parazitare.		Seminar 1 orë
XV	Tema 29. Barnat, shtatzania, laktacioni, fëmija. <i>Njohja me përdorimin e barnave gjatë periudhës së shtatzanisë, kationit dhe efektin e tyre te fëmija.</i>	⁽¹⁾ fq. 468-474	Leksion 1 orë
	Tema 30. Efektet e padëshiruara të barnave. <i>Njohja me efektet e padëshiruara të barnave që shfaqen te pacienti</i> Seminar: Hartime të planeve të trajtimit për raste klinike me sëmundje gjatë shtatzanise dhe laktacionit.Detyra e kursit.	⁽¹⁾ fq.475-490	Leksion 1 orë Seminar 1 orë

FORMA E KONTROLLIT TË DIJEVE

FREKUENTIMI:	Kyçi i një edukimi të suksesshem është pjesëmarrja dhe përgatitja. Kërkohej një pjesëmarrje aktive në klasë. Orët e leksionit janë të detyrueshme në masën 75%. Orët e praktikës janë të detyrueshme 100%, në rast të mungesave të justifikuara ora do të zëvendësohet në marrveshje me pedagogun. Të gjithë studentët duhet të paraqiten në orët e praktikës në orarin e përcaktuar dhe të pajisur me përparëse të bardhë dhe flokë të mbledhur (duke respektuar kodin etik të veshjes së infermierit). Lejohen të shlyhen mungesat deri në masën 25% të orëve, nëse ato janë të justifikuara. Në të kundërt studentit humbet të drejtën e futjes në provim. Mungesat janë përgjegjësi personale e studentit, ashtu sikurse edhe detyrat apo testimet e humbura.					
KONTROLLI I VAZHDESHËM	<i>Forma e vlerësimit</i>	<i>Koha e vlerësimit</i>	<i>Temat mësimore që do vlerësohen</i>	<i>Pikët maksimale</i>	<i>Forma e testimit të njohurive</i>	<i>Përmbajtja e testimit</i>
	Provimi final	Fundi i semestrit	Leksione 1-30	90 pikë	Provimi me shkrim	pyetje me shtjellim dhe pyetje quiz
	Vlerësim i vazhduar* (Detyra e kursit*)	Java 14/15	Rastet klinike	10 pikë	Prezantim me shkrim dhe gojë	Raportim rasti
	*Detyra e kursit - Do të jetë në formën e një projekti që do të nisë në fillim të semestrit. Studentët do të prezantojnë një studim rasti klinik, tematika e te cilit do të zgjidhet në përputhje me programin mesimor të këtij semestri. Punimi duhet të respektojë kriteret e kerkimit shkencor bazuar në llojin e studimit dhe metodologjinë e zgjedhur. Ai duhet të tregojë që në paraqitje një stil profesionist. Duhet të jetë i shtypur. Punimi duhet të ketë një volum me më tepër se 5 faqe (format A ⁴ , shkrimi Times New Roman, 12 pt) dhe në faqet e para duhet të jenë të shënuara pa gabime drejtshkrimore. Ndalohej rreptësisht përdorimet e zhargoneve të pa argumentuara, shprehjet që rëndojnë etiken profesionale dhe njerëzore, kërcënimet, fyerjet, sharjet, etiketimet, tendencat politizuese, trajtimet jashtë tematikave të kërkuara.					
	Konvertimi i pikëve në notën përfundimtare është si më poshtë:					
	40- 49 pikë	50-59 pikë	60-69 pikë	70-79 pikë	80-89 pikë	90-100 pikë
5	6	7	8	9	10	

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI VLORË"
FAKULTETI I SHËNDETIT PUBLIK
DEPARTAMENTI I INFERMIERISË

LITERATURA	
Literatura bazë e detyruar	(1) 'Farmakologjia Klinike' G. Boçari, A. Hoxha, L. Deda, E. Grabocka, L. Kakariqi, G. Vyshka, 2016 (Fakulteti i Mjekësisë, Katedra e Farmakologjisë - UT)
Literatura e rekomanduar	"Terapia 2018"- S.Bartoccioni "Oxford Textbook of Clinical Pharmacology and Drug Therapy" David Grahame-Smith, Jeffrey Aronson 2010 Clinical Pharmacology: Advances and Applications Vol.10 2018

VËREJTJE PËRFUNDIMTARE NGA PEDAGOGU I LËNDËS	
Dispozita:	Nga studentët pritet që të zhvillojnë vlera dhe një etike që tregon interesat dhe sjelljen e tyre në këndvështrimin profesional. Këto prithmëri lidhen me paraqitjen në ambientet e Universitetit, përgjegjshmërinë gjatë procesit të mësimdhënies, por jo vetëm, në ndershmërinë e tyre dhe në çështje të drejtësisë sociale. Studentët duhet të respektojnë diferencat individuale, të jenë bashkëpunues, të vlerësojnë aftësitë dhe cilësitë e vetes e të tjerëve, të vlerësojnë format e ndryshme të shprehjes së mendimit dhe zgjedhjeve të secilit. Në përputhje me rregullat etike, studentët duhet të respektojnë diferencat etnike dhe të ndihmojnë me qëndrime integruese e mbështetëse personat me aftësi të kufizuara.
Vonesat	Vonesat në leksione dhe seminare nuk do të tolerohen. Pas hyrjes së pedagogut në auditor nuk lejohet të hyjë asnjë student.
Sjellja profesionale e studentit	Studentët konsiderohen tashmë të rritur dhe kjo kërkon prej tyre një përgjegjësi dhe vet-ndërgjegjësim në një nivel më të lartë në lidhje me sjelljen e tyre, qëllimet e interesat për të cilat ata kanë zgjedhur të frekuentojnë universitetin. Duke patur parasysh që kudo infrastruktura universitare dhe ekologjia e mjedisit ku jepen dijet nuk është e përsosur, duhet të vendosim disa rregulla të detyrueshme për të gjithë. Kjo d.m.th., vëmendje gjatë procesit mëimor, celularë të fikur, jo SMS, jo përdorim të mjeteve të tjera digitale me destinacion argëtimin (MP3.etj), jo lojra, jo kuti tualeti nëpër tavolinat e mësimin, veshje të përshtatshme për të respektuar orën e mësimin, fjalor (vulgariteti ndalohet rreptësisht) dhe komunikim të pranueshëm brenda dhe jashtë klasës. Për çdo devijancë nga këto rregulla, do të ketë penaltete, që përcaktohen në Rregulloren e Universitetit.
Integriteti akademik dhe e drejta e autorit	Çdo test apo punë me shkrim duhet të jetë tërësisht individuale dhe origjinale. Kjo nënkupton që studentët të krijojnë vetë mbi bazën e koncepteve të argumentuara në leksion abstraksione apo analiza origjinale, dhe në pamundësi të referojnë gjithnjë burimin e informacionit të marrë. Nuk do të lejohen plagjiaturat (përzjerjet mikse), apo vjedhjet e informacioneve në rrugë të ndryshme.